SPOR BİLİMLERİ ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

ULUSLARARASI SPOR ORGANİZASYONLARI İÇİN GÖNÜLLÜ MOTİVASYONLARI ÖLÇEĞİ'NİN TÜRKÇE'YE UYARLANMASI*

Mücahit FİŞNE[1**], *Yalçın KARAGÖZ*[2]
[1] *Cumhuriyet Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Spor Yöneticiliği Bölümü*
[2] *Cumhuriyet Üniversitesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü*

Orijinal Makale

Yayın Bilgisi
Gönderi Tarihi: 28.11.2016
Kabul Tarihi: 26.12.2016
Online Yayın Tarihi: 30.12.2016

DOI: 10.25307/jssr.271322

ÖZET

Günümüzde büyük spor organizasyonlarında binlerce gönüllü organizasyonların hemen hemen tüm birimlerinde görev almakta ve yer aldıkları organizasyonların başarısına önemli katkılar sunmaktadır. Bu yüzden spor organizasyonlarının amaçlarının başarıyla gerçekleştirilmesinde ücretsiz işgücü kaynağı olarak nitelenebilecek bu gönüllülerin büyük önemi bulunmaktadır. Gönüllüleri uluslararası spor organizasyonlarında görev almaya motive eden faktörlerin neler olduğunun belirlenmesi, buna göre onları organizasyona dahil edebilecek insan kaynakları stratejilerinin planlanması ve uygulanması uluslararası spor organizasyonlarının yönetiminde büyük önem taşımaktadır. Bu çalışmanın amacı; uluslararası spor organizasyonlarında görev alan gönüllülerin motivasyonel faktörlerini belirlemek amacıyla Bang ve ark. (2009) tarafından geliştirilen Uluslararası Spor Organizasyonları için Gönüllü Motivasyonları Ölçeği'nin a) Türkçe'ye uyarlanması b) geçerlik ve güvenirliğinin sınanmasıdır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2013 yılında Türkiye'de gerçekleştirilen uluslararası spor organizasyonlarından FIFA U-20 Dünya Kupası'nda görev alan 109 gönüllü ile Akdeniz Oyunları'nda görev alan 223 gönüllü olmak üzere toplam 332 gönüllü oluşturmuştur. Çalışma grubunun belirlenmesinde kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi esas alınmıştır. Çalışmada kullanılan ölçek araştırmaya katılmayı kabul eden gönüllülere on-line anket yöntemiyle uygulanmıştır. Veri toplama aracı olarak Bang ve ark. (2009) tarafından uluslararası spor organizasyonlarında görev alan gönüllülerin motivasyonel faktörlerini belirlemeye yönelik olarak geliştirilen Uluslararası Spor Organizasyonları için Gönüllü Motivasyonları Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizi sırasında ölçeğin yapı geçerliğini belirlemek için açımlayıcı faktör analizi (AFA) uygulanmıştır. AFA ile belirlenen faktör yapısı doğrulayıcı faktör analizine (DFA) tabi tutulmuştur. DFA'da modelin geçerliğini değerlendirmek için yapılan hesaplamalarda Ki-Kare/Serbestlik Derecesi $\chi 2/sd= 3.26$, IFI (Artırmalı Uygunluk İndeksi)=0.905, RMSEA (Yaklaşık Hataların Ortalama Karekökü)=0.078, CFI (Karşılaştırmalı Uygunluk İndeksi)=0.904 olarak bulunmuştur. Ölçekte yer alan maddelerin güvenirlik katsayısı ise Cronbach α değeriyle 0.894 olarak hesaplanmıştır. Sonuç olarak; orijinalinde 30 madde ve 7 boyut içeren Uluslararası Spor Organizasyonları İçin Gönüllü Motivasyonları Ölçeği, Türk gönüllüler için yapılan uyarlama çalışmasında 25 maddeden ve 6 boyuttan oluşmuştur. Bu boyutlar "değerlerin ifadesi", "vatanseverlik", "kişisel ilişkiler", "kariyer yönlendirme", "dışsal ödüller" ve "spor sevgisi" şeklindedir. Elde edilen sonuçlar ölçeğin Türk popülasyonunda geçerli ve güvenilir olduğunu göstermektedir.

Anahtar kelimeler:
Gönüllülük, sporda gönüllülük, gönüllü motivasyonu, sporda gönüllü motivasyonu, uluslararası spor organizasyonları

* Bu çalışma 13-15 Nisan 2016 tarihlerinde Kazakistan'ın Türkistan şehrinde gerçekleştirilen 5. Uluslararası Bilim Kültür ve Spor Kongresi'nde bildiri olarak sunulmuştur.

** Sorumlu Yazar *E-mail*: mfisne@gmail.com, Tel: +905326683410

THE ADAPTATION OF "VOLUNTEER MOTIVATIONS SCALE FOR INTERNATIONAL SPORTING EVENTS" INTO TURKISH

ABSTRACT

Nowadays, thousands of volunteers take part in all units of mega sporting events and help make the event a success. So, volunteers defined as "unpaid workers" have big importance for the success of sports events. Determining the motivational factors of volunteers for being a volunteer in international sporting events and planning and implementing human resource strategies to attract them to the organization according to these factors is an important study field in management of international sporting events. The aim of this study is a) to adapt "Volunteer Motivations Scale for International Sporting Events" to Turkish and b) to test validity and reliability of the scale developed by Bang et al. (2009) for the purpose of determining the motivational factors of volunteers taking part in international sporting events. A total of 330 volunteers taking part in international sporting events, like FIFA U-20 World Cup (109 volunteers) and 17. Mediterranean Games (223 volunteers) which were organized in Turkey and accepting to participate to this study consisted the sample of this study. The easy sampling method was used. An online survey was conducted to the sample. As an instrument, "Volunteer Motivations Scale For International Sporting Events" (VMS-ISE) developed by Bang et al. (2009) for the purpose of determining the motivational factors of volunteers taking part in international sporting events was used. In the statistical analysis of the data, an exploratory factor analysis (EFA) was employed in order to assess the construct validity of the scale. Then a confirmatory factor analysis (CFA) was employed to test the accuracy of the structure designed as a result of EFA. The CFA results show that the chi-square/degrees of freedom was found as ($\chi 2/df$= 3.26) and the other parameters were found as IFI=0.905, the RMSEA=0.078, the CFI=0.904. The Total Cronbach's alpha score of the scale had a mean of 0.894. Finally, the original Volunteer Motivations Scale for International Sporting Events consisting of 30 items and 7 subscales, became a new version consisting of 25 items and 6 subscales in adaptation study. These subscales are "Patriotism", "Expression of Values", "Love of Sport", "Career Orientation", "Interpersonal Contacts" and "Extrinsic Rewards". The results show that the scale is a valid and reliable measurement tool in Turkish population.

Original Article

Article Info
Received: 28.11.2016
Accepted: 26.12.2016
Online Published: 30.12.2016

DOI: 10.25307/jssr.271322

Keywords:
Volunteering, sports volunteering, volunteering motivation, sports volunteering motivation, international sporting events.

GİRİŞ

Bireylerin maddi karşılık beklemeden (Handy ve ark., 2000; Cuskelly, 2006; Mirsafian ve Mohamadinejad, 2012), kendi isteğiyle (Cuskelly, 2006; Mirsafian ve Mohamadinejad, 2012) bilgi, zaman, beceri, çaba, deneyim ve kaynaklarını (Gaston ve Alexander, 2001) toplum için yararlı olacağını düşündüğü aktivitelerde kullanmasına gönüllülük, bu tür bir eylemde bulunarak kendisine, topluma (Cuskelly, 2006; Mirsafian ve Mohamadinejad, 2012) ve organizasyona (Mirsafian ve Mohamadinejad, 2012) faydalı olan kişiye de gönüllü tanımları yapılmaktadır. Günümüzde binlerce gönüllü eğitim, sanat, din, sağlık, çevre ve spor gibi birçok farklı alanda organizasyonların hemen hemen tüm birimlerinde görev almakta ve yer aldıkları organizasyonların başarısına önemli katkılar sunmaktadır.

Gönüllülük yapılan alanların en önemlilerinden birisi kendine ait doğası itibariyle spordur. Spor ve sporla ilgili organizasyonlar dünya çapında olduğu gibi ülkemizde de çok geniş kitlelere ulaşmış durumdadır. Spor organizasyonlarının içerisinde yer alan spor gönüllülerinin sayısı da bu büyümeye paralel olarak büyük rakamlara ulaşmıştır. Ülkemizde son yıllarda gerçekleştirilen uluslararası spor organizasyonlarından; 2005 Dünya Üniversiteler Yaz Oyunları'nda yaklaşık 9000, 2010 FIBA Dünya Basketbol Şampiyonası'nda yaklaşık 700, 2011 Dünya Üniversiteler Kış Oyunları'nda yaklaşık 2500, 2013 FIFA 20 Yaş Altı Dünya Kupası'nda yaklaşık 2500 ve 2013 Akdeniz Oyunları'nda yine yaklaşık 5000 gönüllü görev yapmıştır. Söz konusu rakamlar organizasyonlarda görev alan gönüllü sayılarını göstermektedir. Bununla birlikte, bu rakamların yaklaşık olarak üç dört kat fazlasının da

gönüllü olabilmek için başvuruda bulunduğu ancak seçilemedikleri hesaba katıldığında ülkemizdeki uluslararası spor organizasyonlarında gönüllüğün ulaştığı nokta daha iyi anlaşılabilecektir.

Ücret almadan, zamanlarını ve çabalarını spor organizasyonlarının başarısına adayan gönüllüler, uluslararası spor organizasyonlarının ihtiyaç duyduğu insan kaynağının hem sayısal hem nitelik bakımından değerli ve vazgeçilemez bir parçasını oluşturmaktadır. Bu yüzden spor organizasyonlarının amaçlarının başarıyla gerçekleştirilmesinde ücretsiz işgücü kaynağı olarak görev yapan bu gönüllülerin büyük önemi bulunmaktadır. Gönüllüleri uluslararası spor organizasyonlarında görev almaya motive eden faktörlerin neler olduğunun belirlenmesi, buna göre onları organizasyona dahil edebilecek insan kaynakları stratejilerinin planlanması ve uygulanması uluslararası spor organizasyonlarının yönetimi için büyük önem taşımaktadır.

Literatür Bilgisi

Uluslararası literatür taraması sonucu gönüllülük motivasyonunun ölçülmesi ile ilgili olarak yapılan ve sporda gönüllülük motivasyonunun ölçülmesi ile ilgili çalışmalara da esas oluşturan iki temel çalışma dikkati çekmektedir. Bu çalışmaların ilkinde, Cnaan ve Goldberg-Glen (1991), sosyal hizmetler alanında yaptıkları kapsamlı bir literatür taraması sonucu oluşturdukları ve her bir maddesini en az 5 kaynaktan referans gösterdikleri 28 maddelik bir ölçeği, 258'si gönüllülük yapan 104'ü ise gönüllülük yapmayan toplam 362 birey üzerinde uygulayarak "Gönüllü Motivasyonu Ölçeği"ni (MVS - Motivation to Volunteer Scale) ortaya çıkarmışlardır. Çalışma sonuçlarına göre araştırmacılar gönüllüleri gönüllü olmaya motive eden faktörleri "fedakarlık" ve "egoistik (somut ödüller)" güdülerini birlikte içeren ve 22 maddeden oluşan tek boyut altında açıklamaktadır.

İkinci çalışma ise Clary ve ark. (1998) tarafından gerçekleştirilen ve bir dizi çalışmadan oluşan araştırmadır. 30 madde ve 6 alt boyuttan oluşan "İşlevsel Gönüllü Envanteri" (VFI - Volunteer Functional Inventory), önce sosyal ve sağlık hizmetleri alanında 465 gönüllü üzerinde, sonra psikoloji eğitimi alan 534 üniversite öğrencisi üzerinde, daha sonra yine psikoloji eğitimi alan 65 üniversite öğrencisi üzerinde ve son olarak yine psikoloji eğitimi alan 59 üniversite öğrencisi üzerinde uygulanmıştır. Çalışma sonuçları gönüllülüğe motive eden faktörler olarak "değerler", "anlama", "sosyal", "kariyer", "koruma" ve "geliştirme" boyutlarını ortaya koymuştur. Söz konusu çalışma hem genel gönüllülük alanında hem sporda gönüllülük alanında farklı organizasyonlara uyarlanarak çok sayıda çalışmaya temel oluşturmuştur.

Gönüllülük motivasyonu ile ilgili araştırmalara dayanarak sporda gönüllülük motivasyonunun ölçülmesi ile ilgili geliştirilen ilk ölçeklerden biri Farrell ve ark. (1998) tarafından geliştirilen "Özel Etkinliklerde Gönüllü Motivasyonu Ölçeği" (SEVMS - Special Event Volunteer Motivation Scale)'dir. Araştırmanın sonuçları elit bir spor organizasyonundaki gönüllüleri inceleyen ilk araştırma olması nedeniyle önem taşımaktadır (Strigas ve Jackson, 2003). Bu çalışmada Farrell ve ark. (1998), Cnaan ve Goldberg-Glen (1991) tarafından sosyal hizmetler alanı için geliştirilmiş olan "Gönüllü Motivasyonu Ölçeği"ni (MVS - Motivation to

Volunteer Scale) "ulusal" bir spor organizasyonu için uyarlayarak söz konusu ölçeği ortaya çıkarmışlardır. 137 gönüllü üzerinde uygulanan araştırma sonuçlarına göre gönüllüleri motive eden faktörlerin dört boyut altında toplandığı, bu boyutların "amaç", "yardımda bulunma", "dışsal gelenekler" ve "sorumluluk" şeklinde olduğu bulunmuştur.

Sporda gönüllü motivasyonunun ölçülmesi ile ilgili diğer bir ölçek, Strigas ve Jackson (2003)'ın Cnaan ve Goldberg-Glen (1991) tarafından geliştirilen "Gönüllü Motivasyonu Ölçeği - MVS" başta olmak üzere, Clary ve ark. (1998) tarafından geliştirilen "İşlevsel Gönüllü Envanteri - VFI" ile Beard ve Ragheb (1980) tarafından geliştirilen "Boş Zaman Motivasyon Ölçeği"ni (LMS - Leisure Motivation Scale) kullanarak ve özel etkinliklerle ilgili literatür taraması sonucu elde ettikleri bilgilerden yararlanarak oluşturdukları ve 2001 yılında Florida'da "yerel ve bölgesel" katılımın olduğu bir maraton koşusu organizasyonunda uyguladıkları "Spor Gönüllüleri Motivasyon Ölçeği" (MSSV - Motivational Scale for Sport Volunteers)'dir. 60 gönüllüden elde edilen bu araştırmanın sonuçlarına göre gönüllüleri motive eden faktörler 5 başlık altında toplanmıştır. Bu faktörler "materyal faktörü", "amaç faktörü", "boş zaman faktörü", "egoistik faktör" ve "dışsal faktör" şeklinde sıralanmıştır.

Giannoulakis ve ark. (2008) ise 2004 Atina Olimpiyatları'nda yaptıkları çalışmada, Strigas ve Jackson (2003) tarafından geliştirilen "Spor Gönüllüleri Motivasyon Ölçeği - MSSV"nden yararlanarak "Olimpiyat Gönüllüleri Motivasyon Ölçeği"ni (OVMS - Olympic Volunteer Motivation Scale) geliştirmişlerdir. 146 gönüllü ile gerçekleştirilen çalışma sonucunda ortaya çıkan ve 18 maddeden oluşan ölçek, "olimpik", "amaç" ve "egoistik" başlıkları altında 3 boyuttan meydana gelmiştir.

Bir başka çalışmada ise Bang ve Chelladurai (2009), uluslararası spor organizasyonlarında görev alan gönüllülerin motivasyonel faktörlerini belirleyebilmek için, önce 2002 FIFA Dünya Kupası'nda 509, daha sonra 2002 Asya Oyunları'nda 632 gönüllü ile yaptıkları çalışmalar sonucunda "Uluslararası Spor Organizasyonları için Gönüllü Motivasyonları Ölçeği"ni (VMS-ISE - Volunteer Motivations Scale for International Sporting Events) geliştirmişlerdir. Ölçekten elde edilen sonuçlara göre gönüllüleri motive eden faktörler 26 maddeli 6 boyut altında toplanmıştır. Bu boyutlar "değerlerin ifadesi", "vatanseverlik", "kişilerarası ilişkiler", "kariyer yönlendirme", "kişisel gelişim" ve "dışsal ödüller"i içeren altı alt boyuttan oluşmaktadır. Bang ve ark., (2009) 2004 Atina Olimpiyatları'nda 206 gönüllü ile yaptıkları çalışmada "Uluslararası Spor Organizasyonları için Gönüllü Motivasyonları Ölçeği - VMS-ISE"ni revize ederek ölçeğe yedinci bir boyut olan "spor sevgisi" boyutunu eklemişlerdir. Ölçeğin spor için geliştirilmiş olmasının ötesinde bir de spesifik olarak "uluslararası spor organizasyonlarında" görev alan gönüllülerin motivasyonel faktörlerini belirlemeyi amaçlaması nedeniyle literatürde önemli bir yeri bulunmaktadır.

Türkçe literatür incelendiğinde ise sporda gönüllülük motivasyonunun ölçülmesi ile ilgili Türkçe geliştirilmiş, geçerlik ve güvenirliği sağlanmış bir ölçeğin bulunmadığı görülmektedir. Sporda gönüllülük motivasyonunun ölçülmesi ile ilgili bir ölçeğin Türkçe'ye uyarlandığı ve geçerlik güvenirlik analizinin yapılarak Türkçe literatüre kazandırıldığı ise tek bir çalışmaya rastlanmıştır. Bu çalışma Sertbaş'ın (2006) "Universiade 2005 İzmir Oyunlarında Görevli Gönüllü İnsan Kaynaklarının, Organizasyona Katılım Nedenleri ve

Motivasyonel Faktörlerin Analizi" başlıklı doktora tezidir. Söz konusu çalışmada Universiade 2005 İzmir Yaz Oyunlarında görev alan gönüllülerin gönüllü olma nedenleri incelenmiştir. 730 gönüllü ile gerçekleştirilen çalışmada araştırmacı, Strigas ve Jackson (2003)" tarafından geliştirilen "Spor Gönüllüleri Motivasyon Ölçeği - MSSV"ni Türkçeye uyarlamıştır. Orijinali 5 alt boyut ile 40 maddeden oluşan ölçekten uyarlama çalışması sırasında yapılan faktör analizi ile 7 soru çıkarılmıştır. Son hali verilen Türkçe "Spor Gönüllüleri Motivasyon Ölçeği" 33 maddeye ve 5 alt boyuta sahiptir. Bu faktörler, "amaç faktörü", "materyal faktörü", "egoizm faktörü", "dış etkenler faktörü" ve "boş zaman aktivitesi faktörü" olarak sıralanmıştır.

Söz konusu çalışma dışında sporda gönüllülük ile ilgili yapılan diğer çalışmalar (Koşan ve Güneş, 2009; Kara, 2012; Özşen, 2012; Atçı ve ark., 2014; Güzel ve ark., 2015; Berber, 2015) da bulunmaktadır. Ancak bu çalışmalar, araştırmacıların literatür incelemeleri sonucu daha önceki araştırmalardan yararlanarak oluşturdukları anketlerle gerçekleştirilmiş olup, geçerlik ve güvenirlik analizi yapılarak Türkçe'ye kazandırılmış başka bir uyarlama çalışmasına rastlanmamıştır.

İncelenen literatür özetinden de anlaşılacağı üzere daha önce sporda gönüllülük motivasyonunun ölçülmesi ile ilgili bir ölçeğin Türkçe'ye uyarlandığı ve geçerlik güvenirlik analizinin yapılarak Türkçe literatüre kazandırıldığı tek bir çalışma görülmektedir. Ancak Strigas ve Jackson (2003) tarafından geliştirilen ve Sertbaş'ın (2006) Türkçe'ye kazandırdığı söz konusu "Spor Gönüllüleri Motivasyon Ölçeği - MSSV"nin de 2001 yılında Florida'da "yerel ve bölgesel" katılımın olduğu bir maraton koşusu organizasyonunda geliştirildiği görülmektedir. Spesifik olarak "uluslararası" spor organizasyonlarında görev alan gönüllülerin motivasyonel faktörlerine yönelik geliştirilen bir ölçeğin Türkçe literatüre kazandırıldığı bir çalışmaya ise rastlanılamamıştır.

Araştırmanın Önemi

Bu çalışma, spesifik olarak "uluslararası spor organizasyonları"nda görev alan gönüllülerin motivasyonel faktörlerine yönelik geliştirilen bir ölçeğin Türkçe'ye uyarlanacağı ve geçerlik güvenilirlik analizinin yapılarak Türkçeye kazandırılacağı ilk çalışma olması bakımından özgün bir değere sahiptir. Ayrıca bu çalışmanın 2005 Dünya Üniversiteler Yaz Oyunları, 2010 FIBA Dünya Basketbol Şampiyonası, 2011 Dünya Üniversiteler Kış Oyunları, 2013 FIFA 20 Yaş Altı Dünya Kupası ve 2013 Akdeniz Oyunları gibi büyük uluslararası spor organizasyonlarını gerçekleştiren ve gelecek yıllarda olimpiyatlar da dahil olmak üzere birçok uluslararası spor organizasyonunu gerçekleştirmeye aday olan ülkemizde, bu organizasyonların yöneticilerine ve araştırmacılara, gönüllülerle ilgili çalışmalarında, onlarla ilgili insan kaynakları stratejilerini geliştirmelerinde ve uygulamalarında kullanabilecekleri bir ölçek sağlaması ve literatüre katkı yapması beklenmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı; uluslararası spor organizasyonlarında görev alan gönüllülerin motivasyonel faktörlerini belirlemek amacıyla Bang ve ark. (2009) tarafından geliştirilen Uluslararası Spor Organizasyonları için Gönüllü Motivasyonları Ölçeği'nin a) Türkçe'ye uyarlanması b) geçerlik ve güvenirliğinin sınanmasıdır.

YÖNTEM

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2013 yılında Türkiye'de gerçekleştirilen uluslararası spor organizasyonlarından FIFA U-20 Dünya Kupası'nda görev alan 109 gönüllü ile Akdeniz Oyunları'nda görev alan 223 gönüllü olmak üzere toplam 332 gönüllü oluşturmuştur. Çalışma grubunun belirlenmesinde kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi esas alınmıştır.

Faktör analizi çalışmalarında, örneklem büyüklüğü için madde sayısının 5 katı (Gürbüz ve Şahin, 2015) ya da 10 katı (Kline, 1994) kadar bir büyüklüğün yeterli olduğunu ifade eden araştırmacıların yanısıra genelde 300 kişilik bir örneklemin iyi olduğu (Field (2005; Tavşancıl, 2006; Karagöz, 2014) ifade edilmektedir. Literatürden hareketle, bu çalışma kapsamına alınan 332 kişilik örneklemin hem ölçeğin madde sayısı olan 30 sayısının on katını geçmesi hem genelde önerilen 300 rakamını aşması nedeniyle geçerlik ve güvenilirlik çalışması için yeterli olduğuna karar verilmiştir. Çalışmada kullanılan ölçek araştırmaya katılmayı kabul eden gönüllülere online anket yöntemiyle uygulanmıştır.

Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak Bang ve ark. (2009) tarafından uluslararası spor organizasyonlarında görev alan gönüllülerin motivasyonel faktörlerini belirlemeye yönelik olarak geliştirilen Uluslararası Spor Organizasyonları için Gönüllü Motivasyonları Ölçeği kullanılmıştır. Söz konusu ölçek önce Bang ve Chelladurai (2009) tarafından 2002 FIFA Dünya Kupası'nda 509 gönüllü ve 2002 Asya Oyunları'nda 632 gönüllü ile yapılan çalışmalar sonucunda 26 madde ve 6 alt boyutlu olarak geliştirilmiş ardından Bang ve ark., (2009) tarafından 2004 Atina Olimpiyatları'nda 206 gönüllü ile yapılan çalışma ile revize edilerek son halini almıştır. Son hali 30 maddeden oluşan ölçek 7'li Likert tipinde olup, "değerlerin ifadesi", "vatanseverlik", "kişisel ilişkiler", "kariyer yönlendirme", "kişisel gelişim", "dışsal ödüller" ve "spor sevgisi"ni içeren yedi alt boyuttan oluşmaktadır.

Ölçeğin alt boyutlarının iç güvenirlik katsayıları 0.70 ile 0.88 (Faktör 1: 0.88, Faktör 2: 0.70, Faktör 3: 0.82, Faktör 4: 0.86, Faktör 5: 0.83, Faktör 6: 0.75, Faktör 7: 0.86) arasında değişirken ölçeğin toplam iç güvenirlik katsayısı 0.81'dir. Model uyum iyiliği (model fit) değerlerine bakıldığında değerlerin [$\chi^2(356)=918.54, p<0.01$], $0.90<NFI=0.92$, $0.90<NNFI=0.94$, $0.90<IFI=0.95$, $0.90<CFI=0.95$, $RMR=0.065<0.08$, $RMSEA=0.088<0.08$, şeklinde olduğu görülmektedir.

Ölçekte yer alan "değerlerin ifadesi" boyutu başkalarını düşünme, organizasyonun başarısına ve topluma katkıda bulunma düşüncelerini, "vatanseverlik" boyutu ülkeye sevgi ve bağlılığı, "kişilerarası ilişkiler" boyutu diğer insanlarla buluşmayı, tanışmayı ve arkadaşlık kurmayı, "kariyer yönlendirme" boyutu kariyer gelişimi ile ilgili deneyim kazanma ve bağlantılar kurmayı, "kişisel gelişim" boyutu yeni bakış açıları kazanma, kendini önemli ve ihtiyaç duyulan biri olarak hissetmeyi, ve "dışsal ödüller" boyutu organizasyon giysisi, yiyecek ve maçlara ücretsiz giriş gibi somut ödülleri içermektedir. Ölçeğe daha sonra eklenen "spor sevgisi" boyutu ise sporu ve sporla ilgili organizasyonları sevmeyi içermektedir.

İşlem Yolu

"Uluslararası Spor Organizasyonları için Gönüllü Motivasyonları Ölçeği"nin Türkçeye uyarlama çalışmalarına başlamadan önce orijinal ölçeğin yazarlarından Hyejin Bang ile e-mail yoluyla iletişim kurularak ölçeğin uyarlama çalışması için izni ve görüşü alınmıştır.

Alınan izin ve görüşün ardından ölçeğin İngilizce formu ilk olarak araştırmacılar tarafından Türkçe'ye çevrilmiştir. Ardından birbirinden bağımsız olarak üç İngilizce uzmanından[1,2,3] çeviri hakkındaki görüş ve önerileri alınmıştır. Öneriler doğrultusunda en uygun ifadelerden elde edilen çeviri formu araştırmacılar ve hem spor alanına hem her iki dile hakim bir uzman[4] ile Fullbright Bursu kapsamında Cumhuriyet Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu'nda misafir olarak bulunan iki Amerikalı öğretim elemanı[5,6] tarafından birlikte değerlendirilmiş ve bütün maddeleri en iyi ifade ettiği düşünülen bir Türkçe form düzenlenmiştir.

Düzenlenen Türkçe form her iki dile ileri düzeyde hakim bir öğretim üyesi[7] tarafından tekrar İngilizceye çevrilmiştir. Elde edilen yeni İngilizce form ile orjinal İngilizce form yine Fullbright Bursu kapsamında Afyon Kocatepe Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu'nda misafir olarak bulunan Amerikalı bir öğretim elemanı[8] tarafından karşılaştırılmış ve yapılan çeviriler ile özgün hali arasında tutarlılık olduğuna ve önemli bir farklılık bulunmadığına karar verilmiştir.

Ölçeğin İngilizce ve Türkçe formları 2015-2016 eğitim öğretim döneminde Cumhuriyet Üniversitesi, Mütercim-Tercümanlık Bölümü'nde 4. sınıfta öğrenim gören 30 öğrenciye iki hafta ara ile uygulanmış ve her iki formdan alınan puanlar arasındaki korelasyon katsayıları incelenmiştir.

Elde edilen Türkçe form ile 10 uluslararası spor gönüllüsü üzerinde ön uygulama yapılmış, ölçekteki maddelerin anlaşılıp anlaşılmadığı kontrol edilmiş ve anlaşılmayan veya daha iyi ifade edilmesi gereken yerler ile ilgili gönüllülerin önerileri alınarak düzenlemeler yapılmıştır. Öneriler sonrasında yeni düzenlemeler yapılan ölçek, Türk dili konusunda uzman bir öğretim üyesine[9] sunularak dil açısından uygunluğu incelenmiş, gerekli son düzeltmeler yapılarak kullanılmaya hazır hale getirilmiştir.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde Cumhuriyet Üniversitesi Kampüs Lisanslı SPSS 22.0 programı kullanılmıştır. Ölçeğin dil geçerliliği çalışmalarında Türkçe ve İngilizce formlardan alınan puanlar arasındaki korelasyon Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon katsayısı

---

[1] Okt. Mustafa Recep OKTAY, mustafarecepoktay@gmail.com
[2] Fatma KALP, İngilizce Öğretmeni, lockiyem85@hotmail.com
[3] Ahmet DEMİR, İngilizce Öğretmeni, ahmetdmr@hotmail.com
[4] Yrd. Doç. Dr. Mutlu CUĞ, mutlucug@gmail.com
[5] Amy Berg, aberg2014@gmail.com
[6] Michelle Towers, mtowers@cox.net
[7] Doç. Dr. Mustafa FİŞNE, fisne@aku.edu.tr
[8] Diana Naoum, dnaoum@aku.edu.tr
[9] Doç. Dr. Hakan YEKBAŞ, hakyek@gmail.com

hesaplanarak incelenmiştir. Ölçeğin yapı geçerliliğini belirlemek için değişkenler arasındaki ilişkilere dayalı olarak faktör yapısını keşfetmeyi amaçlayan açımlayıcı faktör analizi (AFA) uygulanmış, faktörlerin yapısı döndürülmüş temel bileşenler analizi kullanılarak belirlenmiştir. AFA ile belirlenen faktör yapısı doğrulayıcı faktör analizine (DFA) tabi tutulmuştur. Model ile veri arasındaki uyumu inceleyen DFA'da modelin eldeki veriye ne derece uyum gösterdiğini belirlemek ve modelin geçerliliğini değerlendirmek için Ki-Kare Uyum, IFI (Fazlalık Uyum İndeksi), CFI (Karşılaştırmalı Uyum İndeksi) ve RMSEA (Yaklaşık Hataların Ortalama Karekökü) uyum indeksleri dikkate alınmıştır. Ölçekte yer alan faktörlerin iç güvenirlik katsayısı ise Cronbach α değeriyle hesaplanmıştır. Son olarak faktörler arasındaki ilişkinin açığa çıkarılması amacıyla faktörlerden alınan puanlar arasındaki korelasyon Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon katsayısı hesaplanarak belirlenmiştir.

BULGULAR

Dil Geçerliğine İlişkin Bulgular

İngilizce'den Türkçe'ye çevirisi yapılan ölçeğin dil geçerliğinin sağlanması amacıyla İngilizce ve Türkçe formlar 2015-2016 eğitim öğretim döneminde Cumhuriyet Üniversitesi, Mütercim-Tercümanlık Bölümü'nde 4. sınıfta eğitim gören 30 öğrenciye iki hafta arayla uygulanmıştır. İngilizce ve Türkçe formlardan alınan puanlar arasındaki Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon katsayısı .88 olarak hesaplanmıştır. Korelasyon katsayısının .70-1.00 arasında olması yüksek düzeyde bir ilişki olarak tanımlanmaktadır (Büyüköztürk, 2002). Bu katsayı değerine göre elde edilen puanlar arasında yüksek düzeyde, pozitif ve anlamlı bir korelasyon olduğu görülmüş ve Türkçe'ye uyarlanan ölçeğin orijinaline eşdeğer olduğu kabul edilmiştir.

Açımlayıcı Faktör Analizine (AFA) İlişkin Bulgular

Çalışmada elde edilen verilere faktör analizi yapılmadan önce verilerin faktör analizine uygun olup olmadığını belirlemek için Kaiser-Meyer-Olkin katsayısı (KMO) değeri ve Bartlett Küresellik Testi sonucuna bakılmıştır.

Tablo 1. Verilerin faktör analizine uygunluğunun incelenmesi

Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) Örneklem Ölçüm Yeterliği	0.883	
Bartlett Küresellik Testi	Ki-Kare Değeri	4964.474
	S.d	300
	p	0.000

KMO değerinin 0.60'tan yüksek, Bartlett Küresellik Testi'nin ise anlamlı çıkması verilerin faktör analizi için uygun olduğunu gösterir (Büyüköztürk, 2002). Yapılan hesaplamalarda KMO katsayısı değeri 0.883, Bartlett Küresellik Testi sonucu ise anlamlı $p(sig)=0.000<0.01$ olarak bulunmuştur. Bu iki sonuca göre faktör analizi için örneklem büyüklüğünün yeterli ve veri dağılımının uygun olduğuna böylelikle faktör analizinin yapılabilirliğine karar verilmiştir.

Ölçeğin yapı geçerliğini belirlemek için açımlayıcı faktör analizi (AFA) uygulanmıştır. AFA'da faktörlerin yapısı döndürülmüş temel bileşenler analizi ve varimax döndürme yöntemi kullanılarak belirlenmiştir. Literatürde madde yük değerlerinin 0.45'ten (Büyüköztürk, 2002) büyük olması iyi bir ölçüt olarak önerilmektedir. Analiz sırasında maddelerin faktör yük değerinin alt sınırı 0.45 olarak belirlenmiş, 5., 10., 12., 17. ve 22. maddeler faktör yüklerinin yetersizliğinden dolayı ölçekten çıkarılmıştır. Kalan 25 maddeye uygulanan açımlayıcı faktör analizi sonucunda, döndürme sonrası maddelerin faktör yükü değerlerinin 0.618-0.912 aralığında değişim gösterdiği belirlenmiştir. Ölçek kapsamında tutulan 25 maddenin hangi faktörün altında yer aldığı ve madde yükleri Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2: Açımlayıcı faktör analizi sonuçları

Ölçek Alt Boyutu	Maddeler	Fak. Yük Değeri	Özdeğer	Varyans (%)	Kümülatif Varyans (%)
Faktör 1	Madde 21	0.891	8.922	35.687	35.687
	Madde 6	0.884			
	Madde 23	0.872			
	Madde 9	0.758			
	Madde 1	0.720			
Faktör 2	Madde 3	0.845	3.231	12.925	48.612
	Madde 4	0.795			
	Madde 2	0.764			
	Madde 29	0.730			
Faktör 3	Madde 18	0.912	2.415	9.661	58.273
	Madde 25	0.904			
	Madde 7	0.879			
	Madde 28	0.700			
Faktör 4	Madde 16	0.785	1.994	7.975	66.248
	Madde 19	0.747			
	Madde 20	0.742			
	Madde 24	0.701			
	Madde 14	0.658			
Faktör 5	Madde 26	0.836	1.204	4.818	71.066
	Madde 15	0.812			
	Madde 30	0.726			
	Madde 8	0.618			
Faktör 6	Madde 13	0.842	1.053	4.211	75.277
	Madde 27	0.803			
	Madde 11	0.766			

Veri setine uygulanan faktör analizi sonuçları değerlendirilirken ölçekte yer alacak faktör sayısını belirlemede en önemli ve yaygın kullanılan ölçüt, özdeğeri 1'den büyük olan faktörlerin ölçeğe alınmasıdır (Büyüköztürk, 2002; Karagöz, 2014). Tablo 2'de elde edilen 6 faktörün öz değerlerinin 1'den büyük olduğu görülmektedir. Bu altı faktörün açıkladıkları varyanslar % 4.211 ve % 35.687 arasında değişmekte ve toplam açıklanan varyansın % 75.277 olduğu görülmektedir. Bu bulgulara göre analiz sonunda ortaya çıkan altı faktörün birlikte ana yapıya ait toplam varyansın yaklaşık % 75'ini açıkladığı belirlenmiştir. Literatürde toplam açıklanan varyansın % 40 ile % 60 arasında yeterli kabul edilebileceği (Tavşancıl, 2006; Karagöz, 2014) belirtilmektedir. Hesaplanan yaklaşık % 75'lik toplam

açıklanan varyans dikkate alındığında ortaya konan yapının ölçtüğü değişkeni oldukça iyi düzeyde açıkladığı söylenebilir.

Faktörlerin Adlandırılması

Elde edilen faktörlerle özgün ölçeğin faktörleri maddelerin taşıdıkları anlam ve özgün ölçekteki faktör isimlendirmesi dikkate alınarak karşılaştırıldığında, birinci faktörün "vatanseverlik" faktörüyle, ikinci faktörün "değerlerin ifadesi" faktörüyle, üçüncü faktörün "spor sevgisi" faktörüyle, dördüncü faktörün "kariyer yönlendirme" faktörüyle, beşinci faktörün "kişilerarası ilişkiler" faktörüyle ve altıncı faktörün "dışsal ödüller" faktörüyle örtüştüğü, bu yüzden yeni faktörlerin de bu isimlerle adlandırılabileceği görülmüştür.

Özgün ölçekte yer alan "kişisel gelişim" faktörünün 4 maddesinin tamamı ile, "değerlerin ifadesi" faktöründen bir madde ise faktör yük değerlerinin yetersiz olmaları nedeniyle adaptasyonu yapılan ölçekten çıkarılmıştır.

Doğrulayıcı Faktör Analizine (DFA) İlişkin Bulgular

Yapı geçerliliğini sağlamak amacıyla AFA ile belirlenen faktör yapısı doğrulayıcı faktör analizine (DFA) tabi tutulmuştur. Model uyumu (model fit) için raporlanan değerler araştırmacının dikkat çekmek istediği değerlere göre değişebilmektedir. Bu çalışmada genel olarak dikkate alınan değerler; $\chi 2$/sd, IFI (Artan Uygunluk İndeksi), CFI (Karşılaştırmalı Uygunluk İndeksi) ve RMSEA (Yaklaşık Hataların Ortalama Karekökü) uyum indeksi değerleridir. Bu değerlerin literatürde genel kabul gören değerlendirme kriterleri ile uygulanan doğrulayıcı faktör analizi sonucunda elde edilen uyum değerleri Tablo 3'teki gibidir:

Tablo 3: Model uyum kriterleri ve doğrulayıcı faktör analizi uyum değerleri

Model Uyum Kriteri	İyi Uyum	Kabul Edilebilir Uyum	Çalışma Bulguları
CMIN/SD	$\chi 2$/sd$\leq$3	$\chi 2$/sd$\leq$5	786.780/260=3.026
IFI	0.95 $\leq$ IFI	0.90 $\leq$ IFI	0.905
CFI	0.97 $\leq$ CFI	0.90 $\leq$ CFI	0.904
RMSEA	RMSEA $\leq$ 0.05	RMSEA $\leq$ 0.08	0.078

Tablo 3'te görüldüğü gibi çalışma bulgularından elde edilen uyum değerleri ile literatürde kabul edilen değerler karşılaştırıldığında, ($\chi 2$/sd=3.026<5, $0.90 < IFI = 0.905$, $0.90 < CFI = 0.904$, $RMSEA = 0.078 < 0.08$) model verilere kabul edilebilir düzeyde uyum göstermektedir. Dolayısıyla, açımlayıcı faktör analizi ile ortaya konulan 6 faktörlü yapının geçerliği ve gözlenen değerlerle uyumu, doğrulayıcı faktör analizi ile de teyit edilmiştir. Yani bulunan ölçeğin yapı geçerliliğini sağladığı, uluslararası spor organizasyonlarında görev alan Türk gönüllülerin motivasyonlarını ölçmek için kullanılabileceği söylenebilir.

Doğrulayıcı faktör analizinde önemli noktalardan biri de regresyon katsayılarının anlamlı olmasıdır. Tablo 4'te standardize edilmiş regresyon katsayıları görülmektedir. Her ikili ilişki için "p" değerleri 0,05'ten küçük olduğu için, faktör yüklenimlerinin istatistiki olarak önemli

olduğu söylenebilir. Faktör yüklenimlerinin önemli çıkması, maddelerin faktörlere doğru yüklendiği anlamına gelmektedir. Ayrıca regresyon katsayılarının oldukça yüksek olduğu da görülmektedir.

Tablo 4: Standardize edilmiş regresyon katsayıları

	Standartlaştırılmış Regresyon Ağırlıkları		Standartlaştırılmış Regresyon Ağırlıkları
Madde23 ← F1	.891	**Madde24 ← F4**	.815
Madde21 ← F1	.915	**Madde20 ← F4**	.775
Madde9 ← F1	.830	**Madde19 ← F4**	.633
Madde6 ← F1	.856	**Madde16 ← F4**	.738
Madde1 ← F1	.754	**Madde14 ← F4**	.585
Madde29 ← F2	.737	**Madde30 ← F5**	.787
Madde4 ← F2	.900	**Madde26 ← F5**	.787
Madde3 ← F2	.918	**Madde15 ← F5**	.830
Madde2 ← F2	.754	**Madde8 ← F5**	.721
Madde28 ← F3	.676	**Madde27 ← F6**	.755
Madde25 ← F3	.912	**Madde13 ← F6**	.762
Madde18 ← F3	.889	**Madde11 ← F6**	.664
Madde7 ← F3	.865		

Yapıya ait doğrulayıcı faktör analizini gösteren diyagram Ek-1'de verilmiştir.

Güvenirliğe İlişkin Bulgular

Bu çalışma kapsamında Türk kültürüne uyarlanan "Uluslararası Spor Organizasyonları İçin Gönüllü Motivasyonları Ölçeği"nin iç tutarlılığı, ölçeğin tamamına ve alt faktörlere ait Cronbach α değerleri hesaplanarak incelenmiştir. Yapılan analizler sonucu ölçeğin bütününe ve her bir faktöre ait Cronbach α katsayısı değerleri Tablo 5'teki gibi elde edilmiştir.

Tablo 5: Ölçeğin tümü ve alt faktörler için Cronbach α katsayıları

Faktörler	Madde Sayısı	Cronbach Alpha Katsayısı	Güvenirlik Düzeyi
Faktör 1- Vatanseverlik	5	0.927	Yüksek derecede güvenilir
Faktör 2- Değerlerin İfadesi	4	0.893	Yüksek derecede güvenilir
Faktör 3- Spor Sevgisi	4	0.895	Yüksek derecede güvenilir
Faktör 4- Kariyer Yönlendirme	5	0.829	Yüksek derecede güvenilir
Faktör 5- Kişilerarası İlişkiler	4	0.858	Yüksek derecede güvenilir
Faktör 6- Dışsal Ödüller	3	0.753	Oldukça güvenilir
Toplam	25	0.894	Yüksek derecede güvenilir

Tablo 5'teki değerlere göre Türk kültürüne uyarlanan "Uluslararası Spor Organizasyonları İçin Gönüllü Motivasyonları Ölçeği"nin alt boyutlarının Cronbach α güvenirlik katsayıları sırasıyla Faktör 1 için 0.927 olarak, Faktör 2 için 0.893 olarak, Faktör 3 için 0.895 olarak, Faktör 4 için 0.829 olarak Faktör 5 için 0.858 olarak Faktör 6 için ise 0.753 olarak hesaplanmıştır. Buna göre faktörlerin beşinin yüksek güvenilir, birinin ise oldukça güvenilir olduğu görülmektedir. Ölçekteki toplam 25 maddenin tamamının Cronbach α güvenirlik katsayısının ise 0.894 olduğu görülmektedir. Bu değer göz önüne alındığında ölçeğin yüksek güvenirliğe sahip olduğu söylenebilir.

Faktörler Arası İlişkilere İlişkin Bulgular

Elde edilen ölçeğin tanımlanan altı faktörüne ilişkin faktörler arası korelasyon katsayıları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6: Ölçeğin faktörler arası korelasyon tablosu

Faktörler	Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3	Faktör 4	Faktör 5	Faktör 6
1- Vatanseverlik	1					
2- Değerlerin İfadesi	0.592** (0.000)	1				
3- Spor Sevgisi	0.373** (0.000)	0.357** (0.000)	1			
4- Kariyer Yönlendirme	0.298** (0.000)	0.356** (0.000)	0.292** (0.000)	1		
5- Kişilerarası İlişkiler	0.354** (0.000)	0.548** (0.000)	0.431** (0.000)	0.555** (0.000)	1	
6- Dışsal Ödüller	-0.054 (0.326)	-0.180** (0.001)	0.034 (0.542)	0.268** (0.000)	0.046 (0.401)	1

**p<0.05

Tablo 6'da görüldüğü gibi faktör puanları arasındaki korelasyonlar incelendiğinde korelasyon katsayıları arasında yüksek düzeyde ilişkiler olmadığı görülmektedir. Bu sonuç faktörlerin birbirinden bağımsız yapıda olduğunu göstermektedir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu çalışma kapsamında 2013 yılında Türkiye'de gerçekleştirilen uluslararası spor organizasyonlarından FIFA U-20 Dünya Kupası'nda görev alan 109 gönüllü ile Akdeniz Oyunları'nda görev alan 223 gönüllü olmak üzere toplam 332 Türk gönüllüye, Bang ve ark. (2009) tarafından uluslararası spor organizasyonlarında görev alan gönüllülerin motivasyonel faktörlerini belirlemeye yönelik olarak geliştirilen ve 30 maddeden oluşan "Uluslararası Spor Organizasyonları için Gönüllü Motivasyonları Ölçeği"nin Türkçe'ye çevirilen taslak formu uygulanmıştır.

Çalışmada elde edilen verilere açımlayıcı faktör analizi uygulanmış ve 25 maddeyi içeren 6 faktörlü bir yapı elde edilmiştir. Ardından elde edilen yapıya doğrulayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Elde edilen model uyum iyiliği (model fit) değerlerine göre modelin verilere kabul edilebilir düzeyde uyum gösterdiği belirlenmiş, böylece ortaya konan yapının geçerliği doğrulayıcı faktör analizi ile teyit edilmiştir. Daha sonra ölçeğin iç tutarlılığını ve güvenirliğini incelemek için ölçeğin tümüne ve faktörlere ait Conbach α katsayısı hesaplanmış, ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğu sonucuna varılmıştır. Son olarak ölçeğin faktörleri arasındaki korelasyon katsayıları incelenmiş, faktörlerin birbirinden bağımsız yapıda olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen Türkçe ölçek ile orijinal ölçek karşılaştırıldığında da her iki ölçeğin uyumlu olduğu görülmektedir.

Sonuç olarak; orijinalinde 30 madde ve 7 boyut içeren Uluslararası Spor Organizasyonları İçin Gönüllü Motivasyonları Ölçeği, Türk gönüllüler için yapılan uyarlama çalışmasında 25 maddeden ve 6 boyuttan oluşmuştur. Bu boyutlar "değerlerin ifadesi", "vatanseverlik", "spor sevgisi", "kariyer yönlendirme", "kişisel ilişkiler" ve "dışsal ödüller" şeklinde

adlandırılmıştır. Elde edilen sonuçlar ölçeğin Türk popülasyonunda geçerli ve güvenilir olduğunu göstermektedir. Elde edilen ölçeğin son hali Ek-2'de verilmiştir.

Bu çalışmanın araştırmacılara ve ülkemizde gerçekleştirilebilecek uluslararası spor organizasyonlarının yöneticilerine gönüllülerle ilgili çalışmalarında kullanabilecekleri bir ölçek sunacağı ve literatüre önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca elde edilen bu ölçek ile hem Türk gönüllülerin özelliklerini ortaya çıkarabilecek yeni çalışmaların yapılması hem ölçeğin farklı branşlarda veya organizasyonlarda görev alan daha fazla sayıda gönüllü kitlesi üzerinde uygulanarak ölçeğin tekrar tekrar test edilmesi önerilmektedir.

KAYNAKLAR

Atçı, D., Yenipınar, U., & Unur, K., (2014). Gönüllü olma nedenleri: Mersin 2013- XVII. Akdeniz Oyunları örneği. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 11 (3), s.42-56.

Bang, H., & Chelladurai, P. (2009). Development and validation of the volunteer motivations scale for international sporting events (VMS-ISE). *International Journal of Sport Management and Marketing*, 6(4), p.332-350.

Bang, H., Alexandris, K., & Ross, S. (2009). Validation of the revised volunteer motivations scale for international sporting events (VMS-ISE) at the Athens 2004 Olympic Games. *Event Management, 12*(3/4), p.119-131.

Beard, J., & Ragheb, M., (1980). Measuring leisure satisfaction. *Journal of Leisure Research* 12 (1), p.20-23.

Berber, S. (2015). *Spor etkinliklerinde gönüllü motivasyonu: 2011 Avrupa Gençlik Olimpiyatları örneği.* Yayınlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Büyüköztürk, Ş. (2002). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni spss uygulamaları ve yorum.* Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara.

Clary, E. G., Snyder, M., Ridge, R. D., Copeland, J., Stukas, A. A., Haugen, J., & Miene, P. (1998). Understanding and assessing the motivations of volunteers: A functional approach. *Journal of Personality and Social Psychology*, 74(6), p.1516-1530.

Cnaan, R. A., & Goldberg-Glen, R. S. (1991). Measuring motivation to volunteer in human services. *Journal of Applied Behavioral Science, 27*, p.269–284.

Cuskelly G, Hoye R, & Auld C. (2006). *Working with volunteers in sport*. London, United Kingdom: *Routledge*.

Farrell, J. M., Johnston, M. E., & Twynam, D. G. (1998). Volunteer motivation, satisfaction and management at an elite sporting competition. *Journal of Sport Management*, 12, p.288–300.

Field, A. (2005). *Discovering statistics using SPSS (2nd ed.).* London: Sage Publications.

Gaston, K. & Alexander, J. (2001). Effective organisation and management of public sector volunteer workers: police special constables. *The International Journal of Public Sector Management,* 14(1), p.59-74.

Giannoulakis, C., Wang, C.H., & Gray, D. (2008). Measuring volunteer motivation in mega-sporting events. *Event Management*, 11(4), p.191-200.

Gürbüz, S., ve Şahin, F. (2015). Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri. Seçkin Yayınları, Ankara.

Güzel, P., Ünlü, H., Özbey, S. ve Esentaş, M. (2015). Volunteerism and international sport organisations: XVII. Mediterranean Games. *Turkish Journal of Sport and Exercise,* http://selcukbesyod.selcuk.edu.tr/sumbtd/index, 17(1), p.84-91. DOI: 10.15314/TJSE.2015112543

Handy, F., Cnaan, R. A., Brudney, J. L., Ascoli, U., Meijs, L. C., & Ranade, S. (2000). Public perception of "who is a volunteer": An examination of the net-cost approach from a cross-cultural perspective. *Voluntas*, 11(1), p.45-65.

Kara, K. E. (2012). *Universiade 2011 Erzurum Kış Oyunlarındaki gönüllülerin katılma motivasyonları ve oyunlar sonrası beklenti ve memnuniyetlerinin değerlendirilmesi.* Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Karagöz, Y. (2014). *SPSS 21.1 uygulamalı biyoistatistik*. Nobel Yayınevi, Ankara.

Kline, R.B. (1994). *An easy guide to factor analysis.* Routledge, New York.

Koşan A. & Güneş E. (2009). Volunteerism and Erzurum 2011 Winter Universiades. *Journal of Atatürk University Social Sciences*, 13(2), s.1-18.

Mirsafian, H. and Mohamadinejad, A. (2012) Sport volunteerism: A study on volunteering motivations in university students. *Journal of Human Sport and Exercise*, 7, p.73-84.

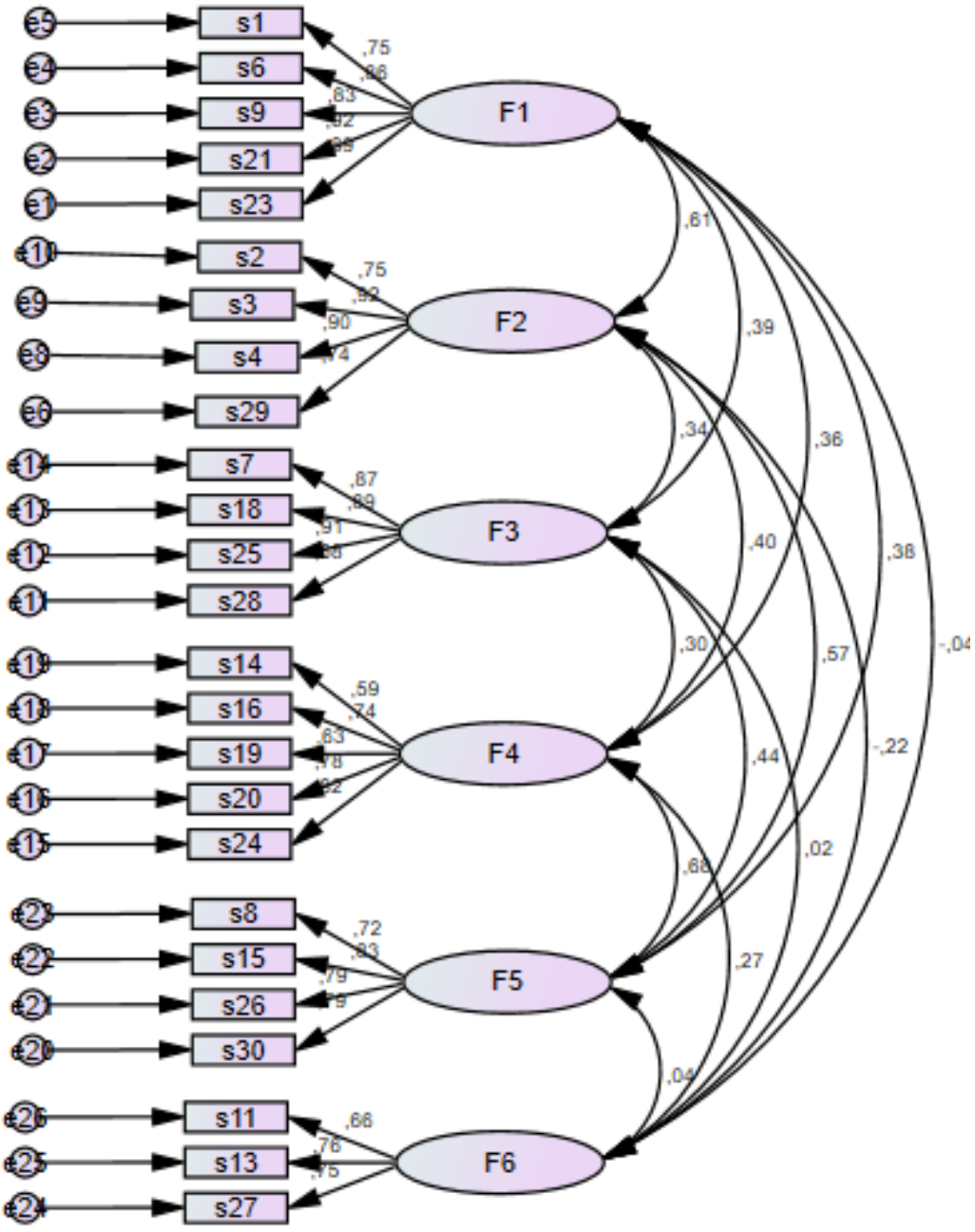
Özşen, G. (2012). 2010 *Dünya Basketbol Şampiyonasında görev alan gönüllü katılımcıların beklentilerinin karşılanıp karşılanmadığının belirlenmesi.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Sertbaş K. (2006). *Universiade2005 İzmir Oyunlarında görevli gönüllü insan kaynaklarının, organizasyona katılım nedenleri ve motivasyonel faktörlerin analizi.* Yayınlanmamış Doktora Tezi, Kocaeli Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kocaeli.

Strigas, A. D., & Jackson, N. E. (2003). Motivating volunteers to serve and succeed: Design and results of a pilot study that explores demographics and motivational factors in sport volunteerism. *International Sports Journal, 7*(1), p.111–123.

Tavşancıl, E. (2006). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi.* Nobel Yayıncılık, Ankara.

EK-1
YAPIYA AİT DOĞRULAYICI FAKTÖR ANALİZİNİ GÖSTEREN DİYAGRAM

EK-2
ULUSLARARASI SPOR ORGANİZASYONLARI İÇİN
GÖNÜLLÜ MOTİVASYONLARI ÖLÇEĞİ

Bu anket (……organizasyon ismi……) gönüllü olma nedenlerinizi öğrenmek için hazırlanmıştır. Aşağıda bireylerin bu organizasyonda neden gönüllü olduklarıyla ilgili ifadeler yer almaktadır. Lütfen, **neden gönüllü olduğunuzla** ilgili değerlendirmenizi **1- hiç katılmıyorum ile 7- tamamen katılıyorum** arasında derecelendirdikten sonra cevap kağıdındaki uygun yere işaret koyarak belirtiniz.

…… için Gönüllüyüm.	**Hiç katılmıyorum** 1	2	3	4	5	6	**Tamamen katılıyorum** 7
1- Ülkemin uluslar arası prestij kazanmasına yardımcı olmak istediğim için.	O	O	O	O	O	O	O
2- Faydalı bir şeyler yapmak istediğim için.	O	O	O	O	O	O	O
3- Başkalarına yardım etmenin önemli olduğuna inandığım için.	O	O	O	O	O	O	O
4- Elimden geldiğince yardım etmek istediğim için.	O	O	O	O	O	O	O
6- Ülkeme olan bağlılığımdan dolayı.	O	O	O	O	O	O	O
7- Spor etkinlikleri içinde yer almak hoşuma gittiği için.	O	O	O	O	O	O	O
8- Diğer insanlarla ilişkilerimi geliştirmek istediğim için.	O	O	O	O	O	O	O
9- Ülkemin bu organizasyona ev sahipliği yapmasından gurur duyduğum için. (*Organizasyon ismi……*)	O	O	O	O	O	O	O
11- Ücretsiz bilet / serbest giriş hakkı istediğim için.	O	O	O	O	O	O	O
13- Organizasyonda ücretsiz dağıtılan yemeklerden almak istediğim için.	O	O	O	O	O	O	O
14- Gönüllülük deneyimi öz geçmişimde iyi görüneceği için.	O	O	O	O	O	O	O
15- Diğer insanlarla etkileşimde bulunmak istediğim için.	O	O	O	O	O	O	O
16- Kariyerimde veya iş hayatımda yardımcı olabilecek yeni bağlantılar kurabilmek için.	O	O	O	O	O	O	O
18- Sporu sevdiğim için.	O	O	O	O	O	O	O
19- İşimle ilgili deneyim kazanmak istediğim için.	O	O	O	O	O	O	O
20- Bazı pratik beceriler kazanmak istediğim için.	O	O	O	O	O	O	O
21- Gönüllüyüm, çünkü ülkeme olan sevgim, ülkemin büyük bir organizasyon gerçekleştirmesine yardım etmemi sağlıyor.	O	O	O	O	O	O	O
23- Gönüllüyüm, çünkü ülkemle gurur duyduğumu göstermek istiyorum.	O	O	O	O	O	O	O
24- Her hangi bir işte faydalı olabilecek deneyim kazanmak istediğim için.	O	O	O	O	O	O	O
25- Sporla ilgili her türlü organizasyonu sevdiğim için.	O	O	O	O	O	O	O
26- Yeni insanlarla tanışmak istediğim için.	O	O	O	O	O	O	O
27- Organizasyona ait lisanslı giysilerden almak istediğim için.	O	O	O	O	O	O	O
28- Bu branş/spor dalı ile ilgili her türlü organizasyonu sevdiğim için. (*Spor dalı ismi ……*)	O	O	O	O	O	O	O
29- Gönüllüyüm, çünkü gönüllülük daha iyi bir toplum meydana getiriyor.	O	O	O	O	O	O	O
30- Farklı insanlarla çalışmak istediğim için.	O	O	O	O	O	O	O

Not: Ölçeğin orijinal madde numaralandırmaları değiştirilmemiştir.